

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1825/2016
01.11.2017. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Лидије Ђукић и Божидара Вујичића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Дејан Вуковић, адвокат из .., против туженог ББ ..., чији су пуномоћници Гордана Константиновић, адвокат из ... и Александра Ковачевић, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизијама туженог које су изјављене против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7109/13 од 21.12.2015. године, у седници одржаној 01.11.2017. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 7109/13 од 21.12.2015. године у ставу првом изреке, тако што се одбија као неоснована жалба тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 50902/10 од 13.04.2011. године у ставу првом изреке.

УКИДА СЕ решење о трошковима поступка садржано у ставу другом изреке, пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7109/13 од 21.12.2015. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 50902/10 од 13.04.2011. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован основни тужбени захтев тужиоца АА ... којим је тражио да се утврди да је тужилац са туженим заједнички власник зграде бр ... у ... улици у ... (П+6), уписаној у ЗКУЛ ... КО ... као ... тело ..., изграђеној на кат. парц. ... (... тело ...), што је тужени дужан признати и трпети да тужилац ово право упише у земљишним књигама. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован алтернативни тужбени захтев тужиоца АА из ..., којим је тражио да се утврди да је тужилац носилац $\frac{1}{2}$ идеалних делова права својине на згради број ... у ... улици у ... (П+6 спратова) уписаној у ЗКУЛ ... КО ... као ... тело ..., изграђеној на кат. парц. ... (... тело ...), што је тужени дужан признати и трпети да тужиочево право упише у земљишним књигама. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженом на име трошкова парничног поступка плати 283.750,00 динара у року од 15 дана од правноснажности пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 7109/13 од 21.12.2015. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П 50902/10 од 13.04.2011. године у ставу првом изреке, тако што је утврђено да је тужилац са туженим заједнички власник зграде у ... улици број ... (П+6), уписаној у ЗКУЛ ... КО ..., као ... тело ..., изграђеној на кат. парц. ... (... тело ...), што је тужени дужан признати и трпети да тужилац своја права упише у земљишним књигама. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу плати трошкове парничног поступка од 853.350,00 динара са законском затезном каматом од 13.04.2011. године до исплате, у року од 15 дана од пријема преписа пресуде.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, учињене у поступку пред другостепеним судом, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је доставио одговор на ревизију.

Одлучујући о ревизији туженог на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку - ЗПП („Сл. гласник РС“, број 72/11 и 55/14), на чију примену упућује члан 506. став 2. истог закона, Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија туженог основана.

Правилно се у ревизијама туженог указује да је другостепени суд приликом одлучивања погрешно применио Закон о парничном поступку. Ова парница покренута је тужбом поднетом 28.04.2006. године и поступак је започет по одредбама Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, број 125/04 и 111/09). Нови Закон о парничном поступку („Сл. гласник РС“, бр.72/11) ступио је на снагу 01.01.2012. године, а пресуда којом је поступак окончан је била укинута, пресудом Врховног касационог суда Рев 578/2013 и Гзз1 179/2013 од 13.06.2013. године и предмет враћен другостепеном суду на поновни поступак. У том случају поновни поступак се спроводи по одредбама Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, бр.72/11), како је то прописано чланом 506. став 2. истог закона и Закона о изменама и допунама ЗПП („Сл. гласник РС“, бр.55/14), који је ступио на снагу 31.05.2014. године. У поновном поступку другостепени суд није применио одредбе важећег Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, бр.72/11, 55/14).

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Међутим, основано се у ревизијама туженог указује да је приликом одлучивања другостепени суд погрешно применио материјално право.

Према утврђеном чињеничном стању, спорна непокретност је ... зграда (П+6 спратова) у ул. ... број ... у ... уписана у ЗКУЛ ... КО ..., као ... тело ... изграђена на кат. парц. број ... (... тело ...) и укњижена је као својина туженог ББ. Ова зграда саграђена је у периоду од 1934. године до 1935. године од стране ВВ Решењем Комисије за

национализацију при НО Општине Врачар од 30.06.1961. године, зграда је национализована и постала друштвена својина. Законом о враћању Удружењу новинара СРС, права у погледу коришћења и располагања непокретностима као друштвеним средствима, овом удружењу су враћена права на ... згради у ул. (сада), у погледу коришћења и располагања као друштвена средства. На основу истог закона, извршена је у земљишним књигама промена носиоца права на описаној непокретности. Решењем Другог општинског суда у Београду Дн 5606/03, на основу решења МУП-а РС број ... од 15.03.2001. године, брисан је упис друштвене својине и извршена је укњижба права својине на спорној непокретности у корист туженог ББ. Тужилац је као ново ББ основано и уписано у Регистар друштвених организација по решењу МУП-а од 19.05.1994. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да је тужени искључиви власник спорне непокретности на основу закона и да тужилац, као нови правни субјект који је основан 1994. године није доказао да је власник ниједног дела предметне непокретности, јер ову имовину није стекао ни по основу закона ни по основу правног посла, нити наслеђивањем, а ни по основу статусних промена, те је одбијен главни тужбени захтев да је тужилац са туженим заједнички власник спорне непокретности и одбијен је евентуални (погрешно означен алтернативни) тужбени захтев за утврђење да је тужилац сувласник у делу $\frac{1}{2}$ на спорној непокретности.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и по одржаној расправи, поступајући по налогу из пресуде Врховног касационог суда Рев 578/2013 и Гз31-179/2013 од 13.06.2013. године, на расправи утврдио да је правни претходник туженог – ВВ, ..., добило грађевинску дозволу да на градилишту у ... број ... (сада ... бр. ... у ...) може подићи Дом културе који је грађен у периоду од 25.07.1934. године, а завршен 01.02.1935. године као објекат са шест спратова. Овај објекат је грађен делом од донација, делом из буџета Града, а делом од кредита коју је ВВ узело од банке, с тим што је плац на коме је објекат изграђен правном претходнику туженог, уступио Град Београд. ВВ је променило назив у ББ. Током деведесетих година прошлог века дошло је до сукоба унутар ББ, те је после Скупштине Удружења један део ... изразио мишљење да нису у могућности да остваре циљеве због којих је настало, а који су били унети у Статут ББ и садржани у Кодексу ..., те је у марту 1994. године, формирано АА одвајањем дела ... из ББ. Другостепени суд закључује да је тужилац формиран одвајањем уз оснивање што има последице и на имовини – згради у ул. ... број ..., у На основу исказа саслушаних сведока, другостепени суд даље закључује да је намера ... који су приступили АА била професионалне природе, заснована на основним начелима ... етике и професије, циљевима и друштвеном значају ... професије, самих удружења и њихове зграде, те постојања континуитета у обављању професије и коришћењу и располагању имовином и простором ..., те да постоји следбеништво између тужиоца и туженог као делова ранијег заједничког удружења Закључак другостепеног суда је да су тужилац и тужени правна лица регистрована у форми удружења грађана и до оснивања новог удружења (АА) дошло је одвајањем уз оснивање јер је један део чланства изнео став да није у могућности да поступа у складу са правилима ... професије дефинисане Статутом ББ. Другостепени суд даље закључује да се Удружење грађана примарно заснива на појединцу имајући

у виду одредбу члана 18. став 1. Закона о основама својинскоправних односа, као и садржину Закона о друштвеним организацијама и удружењима грађана, те сматра да тужилац АА није ново удружење, већ удружење проистекло из туженог ББ и да се спорна непокретност може сматрати заједничком тековином свих

Изложено правно становиште другостепеног суда засновано је на погрешној примени материјалног права.

Закон о основама својинскоправних односа, у члану 18. прописује да у случајевима и под условима одређеним законом може постојати право заједничке својине (став 1.). Заједничка својина је својина више лица на неподељеној ствари, када су њихови удели одредиви али нису унапред одређени (став 2.).

У конкретном случају, тужилац АА, као удружење грађана, сматра да на спорној непокретности има право заједничке својине са другим удружењем грађана – туженим ББ.

Полазећи од цитиране одредбе члана 18. Закона о основама својинскоправних односа, произлази да у заједничкој својини не учествују власници као самостални појединци, него као чланови неког колектива који није правни субјект. Да би се створила заједничка имовина потребна колективу, ову имовину стварају чланови колектива тако што ће се неке ствари и права, која би иначе припадала само појединим члановима, третирати као колективне. Чланови колектива имају право својине, али тако да оно није само њихово, него и осталих чланова тог колектива и ствари у заједничкој својини су за све чланове колектива заједничке. Међутим, заједничка својина успоставља се само под посебним, законом одређеним претпоставкама, што значи да се заједничка својина успоставља искључиво на основу закона. Нити странке могу својим правним послом да одреде успостављање заједничке својине, нити то може да одреди суд својом одлуком или неки други орган власти. Једино непосредно на закону, испуњењем претпоставки које за то одреди закон, одређена имовинска права улазе у заједничку имовину одређених субјеката. Закон те претпоставке тако одређује да се заједничка својина успоставља само у ограниченом кругу случајева. Све наведено указује на садржину и појам института заједничке својине, тако да парничне странке у овом спору немају то право на спорној непокретности у смислу члана 18. Закона о основама својинскоправних односа. Супротно ставу другостепеног суда, не може да се изведе закључак да заједничка својина удружења грађана у конкретном случају, има основ у Закону о друштвеним организацијама и удружењима грађана, јер овим законом није прописано да удружења грађана могу имати заједничку својину. У време када су се ова удружења раздвојила у две одвојене целине, ниједним посебним законом није било прописано, нити постоји у правном поретку појам заједничке својине удружења грађана.

Међутим, у овој парници тужилац је поставио захтев за утврђење права су својине у делу од $\frac{1}{2}$ на спорној непокретности. Овако постављен захтев првостепени суд је погрешно означио као алтернативни уместо евентуални, што је и

указано у пресуди Врховног касационог суда Рев 578/2013 и Гзз1 179/2013 од 13.06.2013. године.

Како је другостепени суд преиначио првостепену пресуду којом је одбијен главни тужбени захтев, тако што је утврдио да странке имају право заједничке својине на спорној непокретности, Врховни касациони суд у том случају не одлучује о евентуалном тужбеном захтеву, јер нема правноснажне одлуке донете у другом степену о овом захтеву, који се побија жалбом тужиоца.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу првом изреке, на основу члана 416. став 1. ЗПП.

Имајући у виду да је другостепена пресуда преиначена на тај начин што је одбијена жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда о одбијању главног тужбеног захтева, у овој процесној ситуацији одлука о трошковима биће донета када се оконча поступак пред судом у смислу члана 163. став 4. ЗПП, те је одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа - судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић